

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Λ. ΠΙΕΡΡΗΣ

ΚΥΚΛΟΣ Α΄

ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2016 - 2017

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ(5^η) ΚΑΙ ΣΠΑΡΤΗΣ (3^η)

Πέμπτη, 15 και Παρασκευή, 16 Δεκεμβρίου 2016

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ 15^{ης} και 16^{ης} Δεκεμβρίου 2016

I.- Το Σεμινάριο της Πάτρας

Κύκλος: Ολιστική Ιστορία του Ελληνισμού (Από την Κάθοδο των Δωριέων μέχρι τους Περσικούς Πολέμους

Μελετούμε σε αυτήν την φάση του νέου Κύκλου όψεις της Γεωμετρικής εποχής, της φάσης κύησης του Ελληνισμού. Το Δωρικό σπέρμα έπεσε στον μυχό της Ελληνικής γης και τέσσερες περίπου αιώνες κυοφορείται η Μορφή. Τις όψεις διαλέξαμε για να δούμε την ουσία του γεγονότος, την ολοκληρία του νοήματος του.

Η αγγειογραφία έδειξε την Δωρική πνοή σε Ιωνική γη. Αττικό είναι ένα ωρισμένο Δωρικά εμπνευσμένο Ιωνικό. Αυτό θα πει το Ηροδότειο «έγιναν Έλληνες». Δεν σημαίνει φυλετική αντικατάσταση αλλά πολιτισμική επικράτεια. Αναλύσαμε ακριβώς αυτήν την πολιτισμική ταυτότητα του ακμάζοντος Αττικού στην γεωμετρική εποχή.

Στην μικροτεχνία η δόξα του παρελθόντος ήταν «Μινωική». Αυτό σημαίνει η Κρητική αναφορά στην αρχή της νέας πλαστικής. Αλλά «Μινωική» ειδωλοποιία και γεωμετρική μικροτεχνία διαφέρουν ουσιαδώς στην μορφολογία της τέχνης: η πρώτη συλλαμβάνει το

έργο σφαιρικά στον χώρο, η δεύτερη δουλεύει βασικά με επίπεδα. Για την πρώτη το φυσικό ον είναι «γεμάτο», πλήρες περιεχομένου, για την δεύτερη μετράει η επι-φάνεια, το πέρασ και το όριο που δίνει μορφή της οποίας το περιεχόμενο είναι αδιάφορο, τρόπον τινά «αδειανό». Φιλοσοφικά εκπεφρασμένη η αντίθεση παρέχει το «ναστόν» του Ατομικισμού [Λεύκιππος, 67A8; 14 DK; Δημόκριτος 68A37; 44; 45; 46; 47; 125 DK; cf. Εμπεδοκλής 31A87 DK] απέναντι στο πέρασ των Πυθαγορείων και τα επίπεδα των κανονικών στερεών στον Τίμαιο του Πλάτωνα.

δοκεῖ δέ τισι τὰ τοῦ σώματος πέρατα, οἷον ἐπιφάνεια καὶ γραμμὴ καὶ στιγμή καὶ μονάς, εἶναι οὐσίαι, καὶ μᾶλλον ἢ τὸ σῶμα καὶ το στερεόν

Πυθαγορικά διδασκαλίας, 58B23 DK = Αριστοτέλης, *Μεταφυσικά*, Z 1028b16sqq.

Συζητήσαμε για την πλαστική των Γεωμετρικών χρόνων αναλυτικά στα δυο προηγούμενα σεμινάρια και θα συγκεφαλαιώσουμε αυτήν την Πέμπτη συναρτώντες τον αντίστοιχο χαρακτήρα της Ομηρικής ποίησης, όπως αρχίσαμε την ανάλυση στην τελευταία συνάντησή μας. Θα προχωρήσω δε επικεντρωνόμενος κατά το πρόγραμμα στις απαρχές της Ελληνικής αρχιτεκτονικής, τρίτης αυτής όψης, ήτοι φαινομένου, του «είναι» της Γεωμετρικής περιόδου.

Η θεματική ενότητα αυτήν την Πέμπτη 15 Δεκεμβρίου (στις 8.30 το βράδυ) τιτλοφορείται:

Αρχιτεκτονική της Επι-φάνειας: ο Κίων

Ελλειψοειδή με Περίσταση, Ορθογώνια με Περίσταση

Τόσο η αγγειογραφία, όσο και η μικροτεχνία, όπως, θα δούμε, και η αρχιτεκτονική της νέας αρχής στους γεωμετρικούς χρόνους, είναι προφανείς μάρτυρες της γενικής αρχής ότι δεν είναι η τεχνική που καθορίζει την μορφή του έργου τέχνης, αλλά αντιστρόφως η μορφολογία (έκφραση ενός κυρίαρχου βιώματος) που επινοεί και τελειοποιεί την τεχνική της.

Η ανάλυση θα συνοδεύεται από προβολή σχετικού οπτικού υλικού.

Και αυτήν την Πέμπτη, 15 Δεκεμβρίου, στις 8 το βράδυ, η συνάντηση θα γίνει στην Άνω Αίθουσα του Κτιρίου του ΔΗΠΕΘΕ (όπου τα Γραφεία και η Δραματική Σχολή), Όθωνος Αμαλίας 6.

II.- Το Σεμινάριο της Σπάρτης

Κύκλος: *Η Σπάρτη και η Δωρική Ουσία του Ελληνισμού*

Την Παρασκευή 16 Δεκεμβρίου στις 8 το βράδυ συναντιόμαστε για το 3^ο Σεμινάριο του Κύκλου της Σπάρτης.

Προχωρούμε αρχιτεκτονικά στην αναπαράσταση του Ναού του Δωρικού «Κόσμου», και συνεπώς της ουσίας του κλασσικού Ελληνισμού. Έχοντας δουλέψει στο κρηπίδωμα του ναού, τον Λελεγοπελαστικό στερεοβάτη και τον Αχαϊκό – «Μυκηναϊκό» στυλοβάτη, ανερχόμαστε τώρα στο «θαύμα».

Και πρώτα στο καθοριστικό γεγονός της ιστορίας που αποτέλεσε τον απόλυτο άξονα της ανθρώπινης παρουσίας στον ρου του χρόνου: την Κάθοδο των Δωριέων.

Θα συζητήσουμε για την κατάρρευση του παγκόσμιου συστήματος ισχύος στις αρχές του 12^{ου} αιώνα π.Χ. Ο Τρωικός Πόλεμος (σύγκρουση του Μυκηναϊκού και του Χιτιτικού συστήματος σε νευραλγικό σημείο των ορίων των δύο) έχει την απόλυτη αντιστοιχία του στον 16ετή Πόλεμο και την Μάχη του Kadesh (σύγκρουση της Χιτιτικής και Αιγυπτιακής Αυτοκρατορίας σε καίριο σημείο των ορίων επιρροής τους στην Συρία) λίγες δεκαετίες πριν: 1093-1083 π.Χ. ο Τρωικός Πόλεμος κατά τον Ερατοσθένη, 1288-1271 π.Χ. ο Χιτιτικοαιγυπτιακός Πόλεμος, 1288 π.Χ. η μάχη του Kadesh, κατά τις Αιγυπτιακές πηγές. Και οι δύο συγκρούσεις δεν είχαν αποφασιστικό αποτέλεσμα. Η κατάσταση του παγκόσμιου συστήματος μετά από αυτές περιγράφεται έξοχα από την κατακλείδα του ιστορικού έργου του Ξενοφώντος, που συνοψίζει το αποτέλεσμα στον Ελληνικό γεωπολιτικό χώρο μετά την μάχη της Μαντινείας (362 π.Χ.):

ὁ δὲ θεὸς οὕτως ἐποίησεν ὥστε ἀμφότεροι μὲν τρόπαιον ὡς νενικηκότες ἐστήσαντο, τοὺς δὲ ἰσταμένους οὐδέτεροι ἐκώλυνον, νεκροὺς δὲ ἀμφότεροι μὲν ὡς νενικηκότες ὑποσπόνδους ἀπέδωκαν, ἀμφότεροι δὲ ὡς ἡττημένοι ὑποσπόνδους ἀπελάμβανον, νενικηκέναι δὲ φάσκοντες ἑκάτεροι οὔτε χώρα οὔτε πόλει οὔτ' ἀρχῇ οὐδέτεροι οὐδὲν πλέον ἔχοντες ἐφάνησαν ἢ πρὶν τὴν μάχην γενέσθαι. ἀκρισία δὲ καὶ ταραχὴ ἔτι πλείων μετὰ τὴν μάχην ἐγένετο ἢ πρόσθεν ἐν τῇ Ἑλλάδι.

Ξενοφών, *Ελληνικά*, VII, 5, 27

Θα αναφερθώ στον ρόλο των «Λαών της Θάλασσας» στην κατάρρευση του παγκόσμιου συστήματος και αντιστοίχως στον ρόλο των Δωριέων και

των άλλων μετατοπίσεων φύλων στην κατάργηση του «Μυκηναϊκού» συστήματος.

Αλλά η έμφαση της ανάλυσής μου θα ευρίσκεται στην φύση, την καταγωγή και τον αριθμό των Δωριέων στην Δωρίδα και κατά την Κάθοδο στην Πελοπόννησο.

Η θεματική του σεμιναρίου τιτλοφορείται:

*Η Εποχή της Μεγάλης Μεταβολής: η Κατάργηση του
«Μυκηναϊκού» Συστήματος και η Κάθοδος των Δωριέων
(~ 1200-1100 π.Χ.)*

Ποιοι, Πόσοι και Πόθεν οι Δωριείς;

Η ομιλία συνοδεύεται από προβολή οπτικού υλικού.

Και αυτήν την φορά η συνάντηση θα λάβει χώρα στη Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Σπάρτης, Λεωφόρο Λυκούργου 135.

Όπως προανήγγειλα στην προηγούμενη συνάντηση, το Σάββατο το πρωί στις 11 θα κάνουμε επίσκεψη στο Αρχαιολογικό Μουσείο για να δούμε και αναλύσουμε επί τόπου κυρίως τις ομάδες των εκθεμάτων στις οποίες αναφέρθηκα, των Διοσκούρων, της Λελεγικής Τριάδας και των «αναγλύφων του Κάτω Κόσμου», καθώς και τα της Ορθίας Αρτέμιδος.